

מפרשים לאו לתרץ קושייתם אתו אלא למלתא אחריתי קאמרי
 אם כן הדרא קושיית תוס' לדוכתא. אמנם לענ"ד נראה ליישב
 קושיית תוס' בפשיטות דהא דמודה רב הונא בשאר דברים חוץ
 מפת ויין שאם אמר שהכל דיצא מתוקמי שפיר כרבי יוסי
 דבכה"ג מודה רבי יוסי ולא מיקרי משנה ממטבע שטבעו
 חכמים דאיכא למימר דתחלת מטבע הברכות כך היא כיון
 דמסברא שייך ברכת שהכל על כל מילי אלא דלכתחילה תקנו
 שיאמר פרי העץ או פרי האדמה כדאשכחן האי לישנא גופא
 בקרא דבבכורים כתיב מראשית פרי האדמה ולענין מעשר כתיב
 פרי העץ ומש"ה מצוה מן המוכחר שיאמר כן זכר למעשר
 ולביכורים כדאשכחן בריש פירקין כל השקלא וטריא דברכת
 הפירות בהנך מצות תליין ע"ש משא"כ בדיעבד אין סברא לומר
 דלא יצא דאי משום דברכת שהכל אינה מבוררת לפי שכולל כל
 הדברים כמ"ש הרא"ש ז"ל לקמן בסמוך [סימן כ"ה] בסוגיא דאין
 ברכותיהן שוות מ"מ ברכת פרי העץ ופרי האדמה נמי אין
 מבוררות כל כך שהרי כוללין כמה דברים דבכה"ג כתב הרא"ש
 ז"ל לקמן, ועוד דהאי טעמא דברכה מבוררת לא שייך אלא
 לכתחילה ולא לענין דיעבד משא"כ בפת ויין שתקנו בכל אחד
 ואחד מהם ברכה מיוחדת ממש שצריך להזכיר שם הפת והגפן
 והיינו משום דהנאה דידהו חשיבא טובא כדמסקינן בריש פרקין
 משום דמיסעד סעיד הוא אם כן שפיר הוי משנה ממטבע
 שטבעו חכמים אם אמר שהכל על פת ויין שאינו מזכיר שם
 הפת ויין, כן נראה לי נכון ליישב קושיית התוס'. ולכאורה רב
 הונא גופא לאו מסברא דנפשיה קאמר אלא משום דלישנא
 דמתני' נמי הכי דייק ליה דהא הך מתני' דקתני בירך על פירות
 האילן בורא פרי האדמה יצא אמתני' דרישא דכיצד מברכין קאי
 ומדלא קתני לרבותא דאם בירך על פת ויין בורא פרי האדמה
 יצא והוי ידעינן דכל שכן בשאר פירות האילן שיצא בבורא פרי
 האדמה אלא על כרחך דלקושטא דמלתא פת ויין אפילו בבורא
 פרי האדמה לא יצא וכל שכן בשהכל דלא יצא והיינו מטעמא
 דפרישית ודו"ק:

שם כגמרא אמר אביי כוותיה דרב מסתברא דתניא כו.
 (ע"ד) צריך להיות דתנן, דמשנה שלימה היא בשלהי מעשר
 שני [פ"ה משנה י"א]. מיהו לכאורה משמע מהך מתני' דעכ"פ
 ברכות ז' מינין דאורייתא נינהו מדקתני לא שכחתי מלברכך
 ומלהזכיר שמך עליו ועכ"פ איירי במידי דשייך בהו תרומות
 ומעשרות דאורייתא דהיינו דגן תירוש ויצהר וממילא דה"ה
 לאינך ז' מינין ומכל שכן לשיטת הרמב"ם וסייעתו דתרומות
 ומעשרות נוהגין בכל הפירות דאורייתא וא"כ ממילא דשייך
 בהו הך קרא דלא שכחתי מלברכך דמשמע דחייב לברך עליהן
 דאורייתא אלא דמצינן למימר דהך דרשה דלא שכחתי מלברך
 שמך לאו דרשה גמורה היא אלא אסמכתא בעלמא:

דף מא ע"א

פיסקא היו לפנינו מינים הרבה אמר עולא מחלוקת בשברכותיהן
 שוות דר"י סבר מין ז' עדיף ורבנן סברי חביב עדיף.

לכאורה לא הוי צריך לפרש כן דר"י וחכמים פליגי בסברות
 הפוכות דר"י סבר הך מלתא דמין ז' עדיף מטעמא דחביב
 וחכמים סברי איפכא דמעלה דחביב עדיף ממעלה דמין ז'
 ובפשיטות הוה מצי למימר דר"י סבר דמין ז' עדיף מדרשה
 דרבי יצחק ורבנן דלית להו דרבי יצחק מש"ה סברו דמברך על
 איזה מהן שירצה שאין שום קפידא בדבר כלל ובהכי הוי אתי
 שפיר טפי פשטא דלישנא דמתני' דקאמרי חכמים מברך על
 איזה מהן שירצה ולא אמרו מברך על החביב, אלא משום
 דבאמת לקושטא דמלתא פשיטא ליה לעולא דחביב עדיף והיינו
 מעובדא דהנך תנאי דמייתי הש"ס לעיל (דף ל"ט ע"א) בבר קפרא
 ותרי תלמידיו דקאמר בר קפרא אם חבירך דומה כמי שלא טעם
 טעם בשר מעולם משמע להדיא היינו משום דאזלינן בתר חביב
 והנך תרי תלמידי נמי מעיקרא הוי בעי תלמודא לעיל למימר
 דחד מינייהו סבר דברכות פרגיות ושלקות שוין ומשום הכי
 בריך על הפרגיות דחביב ואידך סבר דשלקות בורא פרי האדמה
 ומש"ה בריך על השלקות דפירי עדיף דהוי ברכה מבוררת,
 וא"כ ממילא משמע דהיכי דברכותיהן שוות לכו"ע אזלינן בתר
 חביב וכל שכן למאי דדחי התם דכו"ע שלקות נמי שהכל אלא
 דתרי תלמידי פליגי הי מינייהו חביב, ולפי"ז עולא דהוא מרא
 דשמעתא הכא הא שמעינן ליה לעיל בהך סוגיא דס"ל דשלקות
 מברך שהכל וא"כ לדידיה לכו"ע חביב עדיף ומש"ה מסיק הכא
 במילתיה דטעמא דחכמים משום דסברי חביב עדיף והיינו
 כפרש"י דאיזה שירצה דמתני' את החביב עליו משמע. והשתא
 אתי שפיר מה שהוצרך רש"י לפרש כן במימרא דעולא דלעיל
 במתני' גופא הו"ל לפרש כן ולפמ"ש אתי שפיר דאדרבא
 במתניתין טפי הוי משמע דאיזה שירצה דמתני' כפשטיה דאין
 קפידא בדבר לגמרי ודו"ק ועיין עוד בסמוך:

שם אבל כשאין ברכותיהן שוות ד"ה מברך על זה כו. לכאורה
 יש לתמוה מאי ד"ה דקאמר דהא לענין זה אי נפטר אחד
 מהן בברכת חבירו לא שייך פלוגתא דר"י וחכמים כלל דא"כ
 לא הוי מעין פלוגתייהו וסוגיא כזו לא מצינו, ועוד דטפי הוה
 ליה לעולא למימר אבל כשאין ברכותיהן שוות ד"ה מברך על
 החביב תחילה והוי לגמרי מעין פלוגתייהו וממילא הוי שמעינן
 נמי תרתי חדא דאין אחד מהן נפטר בברכת חבירו ואידך
 דמברך על החביב תחילה, ויש ליישב ג"כ על הדרך שכתבתי
 בסמוך שהרי בכלל אין ברכותיהן שוות יש בכללן כמה ברכות
 בורא מיני מזונות ובורא פרי העץ ובורא פרי האדמה ושהכל
 ולפי"ז לא פסיקא ליה למימר ד"ה מברך על החביב תחילה
 דהא ודאי ליתא שהרי אם חביב עליו אחד ממינים של שארי
 הברכות יותר מהמין שמברכין בורא מיני מזונות ודאי צריך
 לברך בורא מיני מזונות שהרי אפילו בלא טעמא דמין ז' אפ"ה
 הרי היא מבוררת יותר מכל הברכות שהיא ברכה מיוחדת וכן
 ברכת בורא פרי האדמה וברכת בורא פרי העץ מבוררת יותר
 מברכת שהכל כדאיתא לעיל בסוגיא דשלקות ופרגיות [ל"ט ע"א]

(עד) צל"ח. וע"ע תוס' יו"ט מעשר שני פ"ה מ"א: